

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 3

*Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
“Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті:
формування міжкультурної комунікації”,
м. Київ, МАУП, 24 травня 2011 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Редакційна колегія:

Подолька А. М., д-р юрид. наук — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

**Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видав-
О-72 ничий дім “Персонал”, 2010 —**

Вип. 3 : Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: формування міжкультурної комунікації”, м. Київ, МАУП, 24 трав. 2011 р. / редкол. : А. М. Подолька (голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.), А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2012. — 246 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст.: формування міжкультурної комунікації”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Україні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

ЗМІСТ

Н. М. Чернуха, Д. В. Біч

Міжкультурні зв'язки у сучасному
освітньому просторі 5

І. П. Бідзюра

Концепція мотивації професійної
діяльності: парадигмальний контекст
управлінської компетентності
працівників ВНЗ 8

О. В. Кобзєва, В. О. Матюхін

Особливості антикризового управління
недержавними ВНЗ 13

Т. І. Боєва, Н. В. Немченко

Вища освіта сучасної України 16

Г. Л. Бондаренко

Риторика як засіб навчання
невербальним особливостям
міжкультурної комунікації 18

В. А. Гапоненко

Перспективи дистанційного навчання
в галузі суспільно-політичного
знання 22

Л. В. Георгінова, О. В. Богданов

Підготовка майбутніх менеджерів
в умовах формування міжкультурної
комунікації 26

Г. Я. Дідух

Специфіка викладання політології
іноземним студентам у контексті
міжкультурної комунікації 32

О. І. Дікарев, О. В. Волонець

Атомна енергетика у політичному
та економічному вимірі 36

Є. І. Качмарський

Оптимізація мережі загальноосвітніх
навчальних закладів у контексті
адміністративно-територіальної
реформи в Україні 43

Ф. М. Медвідь, В. В. Баран

Елітарна концепція Юрія Липи в умовах
формування міжкультурної взаємодії 46

І. М. Найдьонов

Проблеми модернізації
ефективності освіти 54

Т. І. Науменко

Розвиток духовності дитини: педагогічні
технології 58

Н. М. Терещенко

Проблеми формування управлінської
стратегії бібліотечно-інформаційних
установ у забезпеченні якості освіти 62

О. О. Щербань

Загальні проблеми: інформаційні
технології і сучасна освіта 69

Н. Н. Юсеф

Межкультурные связи стран Ближнего
Востока (образовательный аспект) 71

І. О. Денісова

Формування міжкультурної
комунікації студентів вищих
навчальних закладів у процесі вивчення
іноземних мов 74

В. С. Ейсмонт

Теоретико-методологічні аспекти
економічного зростання, економічного
розвитку і розвитку економіки 78

Т. О. Костюк

Проблеми модернізації освіти в Україні
в рамках Болонського процесу 88

М. Ф. Медвідь, А. А. Ольховик

Соціалізація особистості
в умовах формування міжкультурної
комунікації 93

І. М. Николин

Розвиток комунікативного
досвіду особистості з труднощами
спілкування 97

І. О. Проценко

Політологічний вимір
інтелектуального капіталу 103

О. С. Хоменко

Засадничі умови формування політичної
стабільності в суспільстві,
що трансформується 107

К. Е. Шумовська

Проблеми освіти державних
службовців в сучасній Україні 117

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 3, 2012, 32–35

Політологія (грецьк. *politika* – державні і суспільні справи і *logos* – слово, поняття, вчення) – наука, об'єктом якої є політика та її відносини з особистістю та суспільством [1, 12].

У цій простій, на перший погляд, дефініції є низка проблемних аспектів, які, власне, і визначають складність і багатогранність викладання однієї з найсуперечливіших суспільних дисциплін. Зокрема, це стосується і процесу викладання політології іноземним студентам.

Однак, не всі студенти, особливо, не політологи, завжди налаштовані сприймати інформацію наукового і навчального характерів. І говорити про значні місце і роль викладача в оптимізації цього процесу ми наразі не будемо, адже це стосується не тільки політичної науки.

Відносини політики як феномену з особистістю та суспільством завжди характеризувалися певною суперечливістю, яка загострилася останнім часом, коли ринкові відносини не тільки поставили перед кожною мислячою особою необхід-

ність переходу до нових форм господарювання, а й змусили усіх нас перебудовувати світоглядні стереотипи, формуючи людину інформаційного суспільства з якісно новим типом мислення.

У цьому контексті цілком погоджуємося з О. Шабровим, який слушно зазначає, що прагматизація нашого суспільства, а разом з тим, і прагматизація свідомості, кидають вітчизняній політології виклик [2, 12]. Остання має навчитися доводити свій зв'язок не тільки з практичними засадами суспільного буття, а й чітко демонструвати своє значення задля оптимізації професійної підготовки студента незалежно від того, цікавиться він політикою чи ні.

Традиційним є сприйняття політології як світоглядної дисципліни, крок до догматизованості та заідеологізованості якої є дуже ймовірнішим. Такий стереотип є одним із найстійкіших як серед студентів, так і серед багатьох викладачів, що також ускладнює навчальний процес і роботу викладача в аудиторії. Від нього вимагається не просто знищити цей міф, а й зацікавити

студента у вивченні своєї дисципліни. Тут варто враховувати той факт, що сучасні українські політичні реалії не завжди сприяють цьому процесу. Звідси констатуємо, що студентам необхідно продемонструвати практичність застосування здобутих знань загалом, і зокрема, – у їх професійній діяльності.

Студенти-іноземці від самого початку свого навчання більше орієнтовані на його практичні аспекти. Це зумовлено передусім тим фактом, що під час перебування у нашій країні вони мають оволодіти не тільки професійними знаннями, вміннями і навичками, а й удосконалити свій мовленнєвий багаж, а також пристосуватися до умов незнайомої їм країни.

Принципово важливою тут є позиція викладача, який має адаптувати напрацьований раніше теоретичний матеріал на практиці, вдало переломлювати його у контексті досвіду тих країн, з яких походять його студенти. Адже ні для кого не є секретом, що найліпше сприймається той матеріал, який знаходиться у колі безпосереднього інтересу особистості.

Також необхідно наголосити, що важливе місце належить готовності викладача до діалогу зі своїми студентами, його відкритості, толерантності у ставленні до них. Сучасний світ є занадто жорстким, а політична сфера часто виступає мірилом цієї жорсткості. Безумовно, особистість викладача має виступати поза цим контекстом політики. Тільки у цьому разі можна говорити про ефективність викладання політології іноземним студентам.

Варто також враховувати той факт, що менталітет, а отже і специфіка сприйняття інформації багатьма іноземцями, відрізняється від українських студентів. І тут також потрібною є адаптація навчального курсу до умов іноземної аудиторії. Для когось більш прийнятними є загальнотеоретичні закони, закономірності і механізми, хтось тяжіє до конкретних прикладів, деякі студенти краще сприймають матеріал, який вибудовано на засадах компаративного аналізу тощо. Політологія є тією наукою, у межах вивчення якої можливими є застосування різноманітних методів і методик, які спрямовано на активізацію процесів взаємодії лектора і його аудиторії.

Політична система суспільства традиційно розглядається в контексті її системно-компонентних аспектів, а саме: крізь вимір функціонування політичних інститутів як її структурних елементів, відносин, які їх пов'язують, і влади як інтегративної якості. Тут також важливо продемонструвати студентам значення знань з суспільно-політологічної проблематики для оптимізації взаємодії з цими самими інститутами влади.

Іноземці – це та категорія населення, яка змушена постійно контактувати як з органами державної влади, так і з представниками громадянського суспільства. Тому вони, як ніхто інший, мають бути зацікавленими в оволодінні теоретичною і практичною базами політологічного знання.

Будь-якому студенту, від самого початку вивчення ним курсу, необхідно надати чітку його структуру,

пояснити логіку надання матеріалу, основні вимоги до його вивчення, визначити мету і основні завдання курсу, а також його теоретичне і практичне значення. Тільки чітко окреслив свою позицію на початку навчальної дисципліни, викладач може сподіватися й надалі побачити на лавах своїх студентів-іноземців, а не розгубити їх до кінця навчального року.

Як бачимо, незалежно від специфіки того чи іншого курсу і рис його аудиторії, багато залежить від особистості викладача, його готовності взаємодіяти зі студентами, підходити до навчального процесу не механічно формалізовано, а з почуттям поваги до студента, визнання за ним права на власну точку зору, яка може кардинально відрізнитися від позиції лектора.

Зі студентами-іноземцями відповідальність викладача помножується у кілька разів. Ця аудиторія може демонструвати різноманітні моделі поведінки – від готовності до діалогу і посиленої уваги до навчального курсу, до повного несприйняття як особистості викладача, так і його дисципліни.

Отже, можемо запропонувати кілька практичних порад, які можна використати у процесі викладання політології іноземним студентам:

1. Необхідно від самого початку вивчення курсу визначити вимоги до студентів, необхідний обсяг робіт для отримання тієї чи іншої оцінки тощо. Студент, який добре знає, що конкретно йому необхідно зробити для отримання бажаної оцінки, завжди більш відповідально ставиться до його вивчення.

2. Пояснити студентам не тільки мету і завдання політології як навчального курсу, а й окреслити її місце і роль у професійному зростанні студента, незалежно від сфери його майбутньої спеціалізації.

3. Застосовувати комплексний підхід до викладання політології, який передбачає використання низки методів і методик. Зокрема, варто враховувати специфіку сприйняття інформації різними студентами, а також особливості історичного досвіду і менталітету їх народів. Оптимізувати навчальний процес і використання прикладів з політичного життя тих країн, з яких походять слухачі навчальної дисципліни.

4. Толерантно ставитися до аудиторії, демонструвати готовність до компромісних варіантів вивчення навчального курсу, використовувати гуманістичний підхід до викладання.

Остання порада з цього переліку не є такою за своїм значенням, адже без відкритості викладача, його прагнення до знаходження компромісу зі студентською аудиторією, усі попередні рекомендації не мають значення.

Проблематика специфіки викладання будь-якого курсу, і, зокрема, політології, продовжує лишатися актуальною, незважаючи на низку наукових досліджень у ній. Враховуючи той факт, що кількість іноземних студентів у нашій країні з кожним роком зростає, виокремлення її специфіки потребує особливої уваги як з боку викладачів, так і з боку адміністрацій ВНЗ, зокрема, відділів по роботі з іноземними студентами, і органів студентського самовряду-

вання, як представників власне інтересів студентів. Адже саме діалог і готовність співпрацювати є передумовами ґрунтовного і ефективного викладання політології іноземним студентам.

Література

1. *Політологія*: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : Вид. центр “Академія”, 2001. – 528 с.
2. *Шабров О. Ф.* Системный подход к политологии как к учебной дисциплине // Преподавание в ву-
- зах социально-гуманитарных дисциплин: состояние, проблемы, перспективы. Материалы науч.-метод. конф. / Сост. и отв. ред. Р. И. Руденко. – М. : Луч, 1994. – С. 30–35.
3. *Галактіонова І. В.* До питання про необхідність вивчення навчальної дисципліни “Політологія” як обов’язкової студентами вищих навчальних закладів України // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації. Український наук. журн., 2009. – № 4. – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.vmurol.com.ua/upload/Dostyp%20po%20osviti/Vibir/Do%20pitannya%20pro%20neobhidnist%20vivchen-nya.doc>